

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

МИСЛИТИ – І ТВОРИТИ ДОБРО!

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 1 (474)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

5 січня 2018 року

ВИПУСКНИКИ

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

ФАРМАЦЕВТАМ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ВРУЧИЛИ ДИПЛОМИ

Урочисте засідання вченої ради Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського з нагоди сьомого випуску провізорів фармацевтичного факультету заочної форми навчання відбулося 26 грудня 2018 року в адміністративному корпусі вишу.

Михайло КОРДА – ректор ТДМУ, професор вітає випускників

Традицією в ТДМУ стало вручати дипломи напередодні Нового року майбутнім фармацевтам, які здобували вищу освіту заочно. Ці випускники особливо хвилюються у такий важливий та урочистий

день, адже у прийдешній рік вони входять дипломованими фахівцями.

До випускників з вітальним словом і щирими побажаннями звернувся ректор ТДМУ, професор Михайло Корда.

Наказ про присвоєння звання провізора зачитав заступник декана фармацевтичного факультету, доцент Ігор Бердей.

Декан фармацевтичного факультету, доцент Дмитро Коробко вручив дипломи випускникам.

Викладачам університету за життєві настанови та якісне навчання від усіх випускників подякував Андрій Пуляк.

Цього дня молодь прийняла клятву провізора, яку зачитала випускниця фармацевтичного факультету Ірина Костанзо.

Прес-служба ТДМУ

Христина ВРУБЛЕВСЬКА – студентка 5 курсу стоматологічного факультету.

Стор. 5

У НОМЕРІ

Стор. 6-8

Стор. 9

ДОЦЕНТ ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК: «МОЄ ЖИТТЯ ВІДДАНЕ МЕДИЦИНІ»

друге життя багатьом недужим.

До нашої рубрики «Вітальня» ми запросили непересічну особистість, патріота – Василя Дмитровича Пришляка, лікаря, який врятував і подарував

РІЗДВЯНИЙ ВІНОЧОК – АТРИБУТ СВЯТКОВОГО НАСТРОЮ

Свій перший віночок студентка першого курсу стоматологічного факультету ТДМУ Вікторія Шляк змайструвала для батьківської домівки, бо хотіла якось прикрасити її на Різдво. Щоб гості та її мешканці вже з порогу відчувли феєрію свята, різдвяного настрою.

ТДМУ ПОСІВ ПЕРШЕ МІСЦЕ СЕРЕД МЕДИЧНИХ ВИШІВ У ВИНАХІДНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Оприлюднено основні результати діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» у галузі промислової власності, а також подано показники винахідницької активності національних заявників.

Згідно з цією інформацією впродовж 9 місяців 2018 року на 14,3 % зросла кількість заявок на винаходи та корисні моделі від заявників-юридичних осіб у галузі «Освіта» порівняно з 2017 роком. Кількість заявок у галузі «Наукові дослідження та розробки» залишилася на рівні минулого року.

Найактивнішими впродовж цього часу були організації, підпорядковані Міністерству освіти і науки України (МОН України), Міністерству охорони здоров'я України (МОЗ України), Міністерству аграрної політики та продовольства України, Національній академії наук Ук-

раїни (НАН України), Національній академії медичних наук України, Національній академії аграрних наук України.

Серед закладів вищої освіти, які підпорядковані МОЗ, перше місце посідає Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського. Наш виш подав 123 заявки (9,0%). Далі йдуть Національний медичний університет імені О.Богомольця – 90 заявок (6,6%), Харківський національний медичний університет – 79 заявок (5,8%), Українська медична стоматологічна академія – 76 заявок (5,5%), Буковинський державний медичний університет – 68 заявок (5,0%), Львівський національний медичний університет імені Д.Галицького – 55 заявок (4,0%). Серед лідерів з усіх установ МОЗ – Український державний науково-дослідний інститут реабілітації інвалідів – 572 заявки (41,7 % заявок, які подали заявники МОЗ України).

СТУДЕНТИ В РЕЖИМІ ОН-ЛАЙН ОЦІНЮЮТЬ ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН

В осінньому семестрі 2018-2019 навчального року згідно зі статтею 16 Закону України «Про вищу освіту» у Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського розпочалося онлайн-анкетування студентів щодо якості викладання дисциплін, вивчення яких завершується в поточному семестрі. Опитування студентів є невід'ємною частиною контролю та забезпеченням якості вищої освіти, за допомогою якого студенти можуть вносити власні пропозиції щодо оптимізації освітнього процесу з тих чи інших дисциплін.

Студенти університету всіх курсів і спеціальностей під час завершення вивчення дисципліни мають змогу пройти онлайн-анкетування в системі Moodle на сторінці відповідної кафедри. Анонімне анкетування розпочи-

нається за п'ять днів до завершення семестру й триває впродовж десяти днів.

Анкета має декілька частин. У першій з них студенти дають відповіді на питання щодо методики проведення контролю вхідного рівня знань на заняттях, способів і критеріїв оцінювання знань. В інших студентам пропонують оцінити доступність подачі теоретичного матеріалу з дисципліни, практичної роботи, а також визначити рівень майстерності лектора. Звертають увагу на забезпечення кафедрою підготовки до ліцензійного іспиту «Крок» (для дисциплін, питання з яких входять до «Кроку-1» та «Кроку-2»). За 10-ти бальною шкалою оцінюється оснащення кафедри та забезпечення наочним матеріалом. Окремо студенти дають свої пропозиції щодо удосконалення навчальної програми з дисципліни, вказують, які

теми, на їхню думку, потрібно розглядати більш детально чи коротше, які були особливо цікавими тощо. Також студентам пропонують дати відповідь на запитання щодо покращення викладання дисципліни.

Після завершення онлайн-анкетування результати опрацює відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Проаналізовані дані будуть розглянуті на засіданнях центральної методичної комісії та ректорату, після чого будуть розроблені практичні рекомендації щодо покращення організації освітнього процесу.

Таким чином, зворотній зв'язок у формі анкетування дозволяє проводити моніторинг і періодичний перегляд навчальних програм, допомагає кафедрам покращити якість освітнього процесу, внести зміни у структуру навчальних дисциплін.

НАВЧАЛИ ШКОЛЯРІВ МІСТА ДОГЛЯДАТИ ЗА ЗУБАМИ

Викладачі та студенти-гуртківці кафедри ортопедичної стоматології Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського організували захід «Здорові зубки – яскраве майбутнє» для учнів другого класу Тернопільського правового ліцею (ЗОШ №2). Мета – показати дітям, що не потрібно боятися лікарів-стоматологів і варто вчасно лікувати зуби.

Спочатку студенти зробили для дітей презентацію під назвою «Здорові зубки – яскраве майбутнє». Під час неї школярі дізналися про те, хто такий стоматолог, скільки разів на рік потрібно відвідувати цього лікаря та ознайомилися з інструментами, які використовують під час огляду ротової порожнини. Під час презентації провели ціка-

ву вікторину у вигляді загадок, після якої найактивніших учнів нагородили медалями за перше, друге та третє місце. Потім студенти-гуртківці кафедри ортопе-

дичної стоматології розповіли повчальну казку про кицю-ласолубку та заспівали пісню «Хай завжди будуть зубки білими».

Учням також провели екскурсію кафедрами стоматологічного факультету та стоматологічним відділенням університетської клініки ТДМУ.

На завершення заходу студенти обстежили всіх учнів, використовуючи сучасне стоматологічне обладнання (інтраоральна камера), за допомогою якого школярі мали змогу бачити на екрані комп'ютера зображення своєї ротової порожнини.

Кожен учень отримав подарунок від торгової марки Колгейт-Палмолі, до якого увійшли іменні дипломи зубного захисника, календарі чищення зубів, брошурки з правилами гігієни та догляду за зубами й зубні пасти.

Оксана ВЕЛИГАН та Оксана ШЕВЧУК – студентки медичного факультету

ОТРИМАЛА ПОДЯКУ МІСЬКОГО ГОЛОВИ ЗА ВОЛОНТЕРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Міський голова Тернополя Сергій Надал привітав тернопільських благодійників і вручив їм подяки та цінні подарунки. Серед нагороджених є студентка Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського Мар'яна Позунь. Нагадаємо, що дівчина очолює волонтерський рух в ТДМУ. У команді добровольців серед майбутніх лікарів чимало тих, хто від щирого серця прагне допомагати людям. Наші студенти не лише зорганізують акції зі збору коштів для тих, хто потребує підтримки, а й турбуються про підопічних хоспису, відвідують літніх людей геріат-

ричного будинку, опікуються дітьми-сиротами й дітьми-інвалідами.

«Від імені усіх тернополян висловлюю щирі слова вдячності тим людям, хто за покликом серця своєю щоденною безкорисливою працею, відданістю та оптимізмом допомагають потребуючим і рятують сотні українських життів. У надзвичайно складний для України період саме волонтерський рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, члени яких готові взяти на себе розв'язання найбільш нагальних проблем держави», – зазначив Сергій Надал.

Добірку підготовлено за матеріалами прес-служби ТДМУ

Редактор Г. ШОТ
Творчий колектив: Л. ЛУКАЩУК,
Л. ХМІЛЯР,
М. ВАСИЛЕЧКО
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. 52-80-09; 43-49-56
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновник:
ДВНЗ «Тернопільський
держмедуніверситет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України»
Індекс 23292

Видавець:
ДВНЗ «Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України»

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 493-93ПР від 24.11.2010,
видане головним
управлінням юстиції у
Тернопільській області

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 3,33 друк. арк.
Наклад – 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у ДВНЗ
«Тернопільський держмед-
університет ім. І.Я. Горба-
чевського МОЗ України».
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

ЗАХОДЬТЕ НА НАШ САЙТ: WWW.MEDYCHNA-AKADEMIA.TDMU.EDU.UA ТА НА СТОРІНКУ У FACEBOOK

БАЧИТИ ЩАСЛИВІ ОЧІ ДІТЕЙ

У Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського кілька років поспіль втілюють проект «Миколай про тебе не забуде». Щороку наші студенти організовують збір коштів на кожному курсі й відвідують дітей з малозабезпечених, багатодітних родин, тих, які опинилися у складних життєвих обставинах, та дітей-інвалідів.

Майбутні медики відвідали 13 сімей, в яких 32 дітям подарували свято. Спершу вони зателефонували в кожну родину та розпитали, про що мріють і чого потребують діти. Відповідно наші помічники Миколая мали чіткий план щодо того, які мрії малечі вони можуть втілити.

«Цього разу вперше залучили до цієї акції іноземних студентів. Спільними зусиллями ми збирали гроші, купували подарунки та розносили їх у кожну родину. Ще під час з'ясування побажань дітей, розуміли, що в наших підопічних дуже особливі долі, але їхня віра в казку й диво стимулювала нас. Хлопчик-сирота зі слуховим імплантом отримав омріяного робота. Його бабуся плакала від радості, а за придбані батарейки для слухового

апарата не могла надякуватися нам», — поділився враженнями Олександр Сагайдак.

Інша учасниця акції Юлія Гранчук розповіла, що тієї хвилини, коли хтось з батьків чи дітей відчиняв двері й бачив студентську команду з подарунками, то у всіх на очах з'являлися сльози.

Скажімо, мама хлопчика, який з п'яти років має ДЦП, дивувалася тому, скільки подарунків принесли наші студенти. Вона дякувала за свято й за великий запас підгузків. На думку дівчини, найпрекрасніший момент у житті кожного — це бачити щасливі очі дітей.

«Дуже приємно було спостерігати ту радість, з якою маленька дівчинка бігала по хаті й викрикувала: «Мамо, це ж така лялька, про яку я мріяла! Подивися!», — згадала Яна Тригуб.

Тим часом Анастасія Пак додала, що всі студенти щасливі, що брали участь у цій акції, адже заради таких хвилин варто докласти зусилля.

Це свято було б неможливе без команди наших добровольців, до якої увійшли представники різних курсів. Від першого курсу відповідальними за акцію були Віта Пилипів, Вікторія Проців, Юлія Марків, які збрали 1480 гривень. Другокурсникам Христині Сурман, Оксані Панич, Тетяні Білтик вдалося зібрати 1300 гривень. Третій курс завдяки Юлії Гранчук та Михайлові Леськіву поповнив благодійну касу на 3070 гривень. Волонтери п'ятого курсу Катерина Бігуняк, Наталія Роговська, Дарія Кормільська, Анастасія Пак, Віта Косовська та Уляна Сатурська збрали 4496 гривень. Шостий курс медичного факультету та четвертий курс НТН своїм представникам Мар'яні Позунь, Яні Тригуб, Олександру Сагайдаку передали 3334 гривень.

Щодо іноземних студентів, то чимало зусиль доклали члени єгипетської асоціації Абдельгаввад Ахмед Салем, Собхи Мохамед, Квеная Абдельрахман, Мостафа Гведа, намібійської асоціації — Йоганна Похамба, Тамба Грейс, Вероніка Ненсі Наташа Насіма. Чимало позитивних вражень отримали студентки з Польщі Анна Янінка та з Індії

Пріянка Прія. Своє бажання ще раз взяти участь в акції висловили індійські студенти Рангані Ашутос, Муньян Дривін, Хірпара Дігант, Маві Пушпендер, а також студентка з Німеччини Нур Ріфат. Дружною командою долучилася нігерійська асоціація студентів на чолі з президентом

Даніелем Аганреном та віце-президентом Вінфредом Онворді.

«Стіл ледь вміщав подарунки, які придбані для дітей. Тут було все: скейт, ляльки «Барбі», пупси, пазли, книги, зошити, пластини, машинки, конструктор «Лего», роботи, гольфи, теплі светри, сорочки, тапочки, підгузки, порошок, засоби для миття дитячого посуду, розмальовки, олівці, фломастери, м'які іграшки, дитячий посуд, блютузна колонка, настільні ігри, цукерки та

фрукти. На залишок коштів (1304 гривні) запланували купити солодкі подарунки для дітей з «Дому милосердя», що в Чорткові. Відвідуючи ці сім'ї, мабуть, кожен з нас задумався, як нам пощастило, що маємо батьків, що маємо чудові умови перебування та здоровими. Такі акції спонукають більше задумуватися та цінувати те, що маємо. Хочу висловити подяку кожному, хто зробив свій внесок у втілення цієї шляхетної справи. Сподіваюся, що вам це добро повернеться сторицею!», — побажала лідер волонтерського руху в ТДМУ Мар'яна Позунь.

Звичайно, подарунками неможливо замінити сиротам батьків, дітям з інвалідністю — здоров'я, але таким заходом точно можна подарувати радість! Навіть батьки були вкрай розчулені цим виявом уваги.

Усі, мабуть, пам'ятають історію маленького тернопільця, в якого згоріла квартира та загинув під час пожежі батько. Наші студенти побували в нього. Хлопчик нещодавно повернувся з реабілітаційного центру і був неймовірно радий візиту наших благодійників. Також багато емоцій були пов'язані з іншим хлопчиком, який є інвалідом зі слуху та живе лише з бабусяю. В багатодітній родині, де однорічну дівчинку готують до операції на серці, вдалося також створити свято. Можна називати це багато історій цих дітей, але всі вони вартують того, щоб у них було повноцінне дитинство, щоб їхні очі світилися радістю.

Прес-служба ТДМУ

БЕРУТЬ УЧАСТЬ У РОЗВИТКУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ПЛАТФОРМИ UAMED

Уже понад рік студенти Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського активно долучаються до проектів платформи Uamed, засновником і керівником якої є Михайло Тодуров. Його заступником став студент шостого курсу медичного факультету ТДМУ Ігор Стецюк.

«Рік тому Михайло зателефонував до мене й запропонував приєднатися до команди цієї організації. Діє вона в Україні впродовж двох років. Першим напрямком її роботи була організація стажування українських студентів-медиків за кордоном. Коли я отримав пропозицію стати заступником голови Uamed, чітко усвідомлював, що можу з цим впоратися, адже маю досвід роботи зі студентами у парламенті нашого університету», — розповів Ігор Стецюк.

Він також додав, що впродовж останнього року організація почала доволі інтенсивно розвиватися. Насамперед було підсилено напрямком закордонних стажувань для українських студентів-медиків. Також молоді люди почали розвивати проведення практично орієнтованих шкіл

для студентів-медиків. Завдяки цим заходам майбутні лікарі мають можливість шліфувати професійні навички та спілкуватися з досвідченими колегами.

денти впродовж двох днів на свинячих органах відпрацьовують накладання швів, в'язання вузлів та інші методики. Отримуємо позитивні відгуки щодо цього, адже

для організації школи з дерматології запросили відомого в Києві лікаря з цієї спеціалізації. Щоб продемонструвати практично свою роботу та детальніше пояснити певні патології, вона привела із собою двох пацієнтів — один був здоровий, а інший з меланомою. Студенти за допомогою дерматоскопа змогли визначити здорові та уражені ділянки шкіри.

Окрім того, цього року була зорганізована кардіологічна школа, провідним фахівцем якої стала лікарка з Інституту серця. Учасники заходу отримали можливість навчитися правильно робити ЕХО-кардіографію. Всі заняття в рамках цієї школи були практично орієнтовані. Зараз триває підготовка щодо організації школи з акушерства та гінекології і в планах є проведення лапароскопічної школи.

«Я більше працюю у міжнародному напрямку. Вже двічі був координатором стажування українських студентів у Польщі. Робимо все можливе, аби наші студенти змогли пройти стажування у Німеччині та Туреччині.

«Що стосується школи хірургії, то вона діє постійно й стабільно. Її інструкторами є Михайло Тодуров, я й ще троє хлопців, два з яких інтерни та студент шостого курсу. Наша перевага в тому, що ми даємо можливість відшліфувати необхідні практичні навички, здобути цінний досвід. Сту-

важлива не лише теорія, а й практика. Вони бачать результат», — додав Ігор Стецюк.

Він також розказав, що в організації працюють над розвитком інших напрямків. Задля цього молоді люди домовляються з цікавими лекторами і провідними фахівцями. Наприклад,

Ці можливості шукаю особисто, контактую з представниками вищих чи медичних установ за кордоном і відбираю українських студентів. Окрім того, в Uamed є команда редакторів сторінок у соцмережах — це орієнтовно 10-15 осіб. Вони щодня шукають цікаву інформацію й публікують її. Також є креативний директор, який більше займається продукуванням ідей. Загалом команда велика й кожен має власну ділянку роботи.

Від себе скажу, якщо є бажання долучитися до команди цієї платформи чи взяти участь у заходах, можуть звертатися до мене. Ми віддаємо перевагу українським студентам, хоча учасниками деяких шкіл були іноземні студенти. Ідеологія полягає в тому, щоб розвивати українських медиків та українську медицину, хоча співпраця з іноземними студентами також важливий напрямок і ми над цим працюватимемо», — звернув увагу Ігор Стецюк.

Він також наголосив, що левова частка в розвитку Uamed належить відомому пластичному хірургу Ростиславу Валіхновському, зокрема, всі школи проводять на базі його інституту хірургії. Він допомагає максимально всім, чим може, адже вболіває за професійне становлення студентів як лікарів. Нагадаємо, що Ростислав Валіхновський є випускником ТДМУ і пишається цим.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ХРИСТИНА ВРУБЛЕВСЬКА: «СВОЇМ ПОКЛИКАННЯМ ВВАЖАЮ СТОМАТОЛОГІЮ, З НЕЮ ПОВ'ЯЗУЮ Й СВОЄ МАЙБУТНЄ»

Студентка 5 курсу стоматологічного факультету Христина Врублевська – переможець XIII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу студентів-медиків і медичних працівників України «Ліра Гіппократа», що відбувся в грудні 2018 року в Києві. Докладніше про свою участь в конкурсі й студентське життя загалом, про те, чого чекає від нового, 2019 року, Христина розповіла в інтерв'ю «Медичній академії».

– Ви вибороли першість на конкурсі, що збирає найспівочіших медпрацівників і студентів медичних навчальних закладів України. Мабуть, це було нелегко, зважаючи на велику кількість учасників.

– Захід був справді масштабним. У ньому взяли участь представники Львівського, Івано-Франківського, Вінницького, Київського, Харківського, Луганського медичних університетів, низки медичних коледжів і лікувальних установ. Конкурсанти виступали в концертній залі Київської дитячої школи мистецтв імені Стефана Турчака.

– За перемогу в номінації «вокал» ви нагороджені...

– ...дипломом лауреата першої премії та пам'ятною медаллю.

– Що виконували?

– Пісню Миколи Мозгового «Минає день, минає ніч», що вже стала пісенною класикою, та українське попурі – музичну композицію з кількох відомих й улюблених усіма мелодій.

– Ваш вибір свідчить про чудовий музичний смак. Пісенна спадщина Миколи Мозгового, якого ще за життя називали класиком української естради, близька вашому серцю?

– Його пісні дивовижні й з часом, переконана, набиратимуть дедалі більшої популярності, зокрема, й серед молоді. Мені пісня Миколи Мозгового «Минає день, минає ніч» – дуже щира, мелодійна – принесла перемогу. Коли співала, бачила, що члени журі зворушені.

– Для вокалу ця композиція досить складна, але тим більшою є радість від успіху. Хто допомагав вам готуватися до виступу?

– Директор Козівського районного будинку культури Світлана Борисівна Андрушків, у якої в дитинстві я навчалася співочій майстерності. На уроки вокалу до Світлани Борисівни ходила з десяти років.

– Це ваша друга перемога на Всеукраїнському фестивалі творчості студентів-медиків і медичних працівників «Ліра Гіппократа»?

– Так, уперше я представляла ТДМУ на цьому фестивалі-конкурсі торік. Виступала в дуєті зі студентом факультету іноземних студентів ТДМУ Хубертом Мікошею. Ми виконали одну англійську та одну італійську пісню й здобули перше місце в номінації «Академічний спів».

– Отже, співаєте ви з дитинства. В яких ще фестивалях брали участь?

– Їх чимало – і в Україні, і за кордоном. Серед найпам'ятніших – Міжнародний дитячий фестиваль «Сонце, радість, краса» в Болгарії, де я перемогла в номінації «естрадний вокал», дитячо-юнацький фестиваль мистецтв у Львові «Сурми зв'язки», де посіла третє місце. Торік представляла наш університет на відкритому студентському пісенному фестивалі-конкурсі «Окрилені піснею», який традиційно зорганізовує Тернопільський національний педагогічний університет імені В.Гнатюка, і виборола перше місце в

категорії «естрадний вокал» серед аматорів.

– Медицину здавна називають найблагороднішим з усіх мистецтв. Ви обрали її випадково?

– Ні, адже життя моєї родини нерозривно пов'язано з медициною. Мама працює фізіотерапевтом у районній поліклініці в Козові, батько – стоматолог. Дідусь і бабуся (татові батьки) свого часу закінчили стоматологічний факультет Київського медичного університету. На свята, коли збиралася разом уся родина, найцікавіші розмови дорослих завжди були пов'язані з медициною. Мені подобалося слухати про різні випадки з лікарської практики. Хотілося швидше вирости й теж бути лікарем, щоб допомагати хворим людям ставати здоровими. Бо тільки здорові люди – щасливі.

– Ваші батьки теж навчалися в ТДМУ?

– Ні, на той час у ТДМУ ще не було стоматологічного факультету, тож тато закінчив Чортківське медичне училище, потім – Івано-Франківський медичний університет. Мама теж спершу здобула медсестринську освіту у Чорткові.

– Кого вважаєте своїм найбільшим другом і порадиником?

– Маму. Вдячна їй за те, що зростала в любові, і за те, що змалку привчала мене бути відповідальною, не лінуватися, правильно розподіляти свій час. Я успішно навчалася, брала участь в учнівських олімпіадах з різних навчальних дисциплін. Відбувалися вони взимку, під час канікул, тому зима в мене асоціувалася не з новорічними святами, а з підготовкою до олімпіадних змагань. Після канікул зранку знову квапилася на уроки, потім – на заняття з вокалу або репетицію театрального чи хореографічного гуртка. Кожен

день був розписаний. Пригадую, я навіть скаржилася мамі, що більшість моїх однокласників, прийшовши додому після школи, дивляться телевизор, а в мене на це часу немає. Коли стала старшою, зрозуміла, що такий режим дня був правильним. Я навчилася берегти та раціонально використовувати свій час, бути зібраною, дисциплінованою. Дуже вдячна за це своїм батькам. Козівську гімназію закінчила із золотою медаллю. «Вага» мого шкільного атестата була максимальною: 60 балів з 60 можливих. Батьки підтримали моє рішення стати лікарем-стоматологом. Для навчання обрали ТДМУ, бо тут є всі умови, щоб здобути добру освіту.

– Зимову сесію склали успішно?

– Так, після сесії розпочалася моя зимова виробнича практика з дитячої стоматології в Тернопільській дитячій поліклініці.

– Діти зазвичай лікарів боються.

– Похід до стоматолога і в дорослих не викликає радісних емоцій, як, скажімо, відвідини театру чи концерту. Тож до кожного дорослого пацієнта потрібен індивідуальний підхід, а до дітей – тим більше. Важливо вміти з ними спілкуватися. Сучасні технології дають можливість лікувати без болю. Але якщо батьки лякають свого малюка, кажучи: «Не слухатимешся – поведу тебе до стоматолога», то це може надовго вселити в дитину страх перед людьми в білих халатах.

– Зараз у кожній християнській оселі панує різдвяний настрій. Розкажіть про різдвяні традиції вашої родини.

– На Різдво батьки встановлюють у хаті дідуха та ялинку. В дитинстві дідусь стелив сіно на долівці, і вдвох з молодшою сестричкою Соломією ми лізли під сіл квоктати, щоб кури прийдеш-

нього року добре неслися та в господарстві велася всіляка живність. Ходили також колядувати, щедрувати. І тепер колядуємо – родичам, друзям. У Соломії дуже гарний голос. Альт.

– Соломія теж студентка?

– Ні, вона учениця 10 класу гімназії. Дуже любить тварин і в дитинстві збиралася стати ветеринаром, як інший наш дідусь, що закінчив Львівський університет ветеринарної медицини. Їй ще дуже подобається театральне мистецтво. Я ж на дозвіллі люблю слухати українські пісні на веб-сайтах, зокрема, твори Миколи Мозгового, Володимира Івасюка. Їхня творчість великою мірою вплинула на формування моєї свідомості.

– Своїм покликанням вважаєте ...

– ... стоматологію і з нею пов'язую своє майбутнє. А спів – це захоплення, відпочинок.

– Який вислів вас надихає?

– Він про щастя. В одній з книг прочитала, що щастя – немов метелик. Чим заповзятливіше намагаємося його зловити, тим далі воно відлітає й ховається. Але коли відкладаємо сачок, щастя тихоенько прилітає та сідає нам на плече.

– Кажуть: новий рік – нові сподівання. Чого чекаєте від 2019 року?

– Найголовніше, щоб Україна цього року отримала, нарешті, мир, а люди – можливість спокійно жити на своїй землі, щоб країна-агресор Росія звільнила українських політ'язнів і не зазіхала на територіальну цілісність нашої держави. Сподіваюся також на зростання вітчизняної економіки й на те, що в молоді буде більше можливостей зреалізувати себе в Україні, а не їхати за кордон.

– Своє майбутнє пов'язуєте...

– ... з Україною. Мені було цікаво побувати в Польщі, Словаччині, Німеччині, Болгарії, залюбки відвідаю й інші країни, щоб більше довідатися про їх культуру, звичаї, традиції, побачити щось нове для себе... І повернутися додому. Бо на чужині скрізь почувашся гостем. Тому жити й працювати хочу в рідній країні.

Лідія ХМІЛЯР

ДОБРОЧИННІСТЬ

ВЛАШТУВАЛИ СВЯТО ДЛЯ ПІДОПІЧНИХ GERIATРИЧНОГО ПАНСІОНАТУ

Студенти ТДМУ зорганізували свято Миколая у Петриківському обласному геріатричному пансіонаті. Частунки та концертну програму майбутні медики підготували в рамках загальноуніверситетської акції «Миколай про тебе не забуде».

Загалом юнаки та дівчата підготували 190 подарунків, до яких поклали фрукти та солодощі, а також проявили своє дбайливе ставлення до людей похилого віку й щирю любов.

Мистецьку програму забезпечили представники хору ТДМУ, які виконали старовинні коляди. Захар Онищук підготував кілька гуморесок, а Сергій Калмазан з Олею Половчук заспівали такі відомі українські пісні, як «Червона рута» та «Чом ти не прийшов».

Частували за кошти, які зібрали студенти четвертого курсу медичного факультету. Організаторами акції стали Таїсія Білоножко, Назар Савчук та Юлія Бандрівська.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

Кожна людина – як зірка на небі. Але є такі, що притягують погляд, від них неможливо відвести очей. Так само й люди притягують до себе, зігрівають, роблять життя кращим, а світ – добрішим. До нашої рубрики «Вітальня» ми запросили саме таку непересічну особистість, патріота – Василя Дмитровича Пришляка, лікаря, який врятував і подарував друге життя багатьом недужим.

«МОЇ БАТЬКИ, АБИ Я НЕ ПРОПУСКАВ ЗАНЯТЬ, ВІДДАЛИ МЕНЕ НА НАВЧАННЯ ДО ДИРЕКТОРА ШКОЛИ»

– Василю Дмитровичу, кажуть, скільки б людині не було років, вона завжди думками повертається на свою малу батьківщину, в ті місця, де минуло її безтурботне дитинство та мрійлива юність. Де ж ваші родинні корені заглиблені?

– Рідна земля та батьки передали мені у спадок одвічні цінності – любов та повагу до праці. І все моє життя минуло в труді, я навіть не уявляв, що може бути інакше.

(Зліва направо, сидять): сестра Ганна, батько Дмитро Гнатович, племінниця Оля, мама Ксенія Федорівна, сестра Софія, (стоять): Василь ПРИШЛЯК, Василь БАБ'ЯК (1952 р.)

Народився я на Старий Новий рік, 14 січня 1929 року у селищі міського типу Козлові. Мої батьки були селянами, ми мешкали на хуторі Грицайка, який мав 90 дворів. У глиняній хатинці з невеличкими віконцями, схожій на Шевченківську, взимку було так холодно, що вода у відрі замерзала. Життя було дуже важким. Моя родина не належала до багатих, але мала два гектари землі, корову та конячку. От і вся господарка. Нас, дітей, у сім'ї було троє: найстарша сестра Софія, вона нещодавно померла, сестра Ганна, якій нині 92 роки, вона мешкає у Тернополі, та я – наймолодший. Коли мені виповнилося два місяці, батько, пройшовши медичну комісію, продав худобу, шмат поля та реманент, зібрав гроші й подався на заробітки до Канади. Там його чекала важка робота, він працював спочатку у шахтах, а згодом на залізниці та фабриці, де виготовляли брикет. Літньої пори він

трудився на жнивах, бо там платили кращі гроші. Взагалі тато був великим працелюбом. Казав: «Канада – це золота країна, але й цента ніхто задарма не дасть». Мама ж доглядала за нами. Пригадую, як щоранку, вона ставила нас на колінця перед образами й ми разом молилися, промовляли дитячими устами «Отче наш», «Вірую» та просили Господньої ласки. Свої університети я розпочав у сільській школі на нашому хуторі, де навчання велося польською мовою. Зранку із сьомої до одинадцятої за варшавським часом навчалися учні першого та третього класу, а з одинадцятої й до четвертої – діти другого та четвертого класу, бо було лише одне приміщення. На все життя запам'ятав, як одного разу запізнився на урок, хоча був дуже відповідальним. Постукав у двері, відчинив і з вітанням: «Слава Ісусу Христу», як наставляли батьки, зібрався сісти за свою парту, але вчитель-

Доцент Василь ПРИШЛЯК:

національна
медична премія

ТОП
100

почув господар в іншій половині хати, бо школа винаймала в нього приміщення, й запитав мене, як я вітаюся з вчителькою. Потім і каже: «Ти спробуй привітатися «Нех бендзє хвальони Єзус Христус» (укр. «Хай буде слава Ісусові Христу»), що я й зробив. А вчителька до мене: «Сідай!». Цей випадок є яскравим свідченням того, як польська влада ополячувала місцеве населення та з яким презирством ставилася до української мови й українців. Відтак я вже навчався, як у нас тоді говорили, за «перших совітів», уже було два вчителі, уроки вели українською, 1941 року я закінчив четвертий клас. Ми тішилися, що мали змогу навчатися рідною мовою.

До п'ятого класу я пішов вже за німецької окупації, але, оскільки вона тривала понад три роки, то школу закрили. Щоправда, мої батьки, аби я не пропускав занять, віддали мене на навчання до директора школи, тож я ще з трьома хлопчиками займався в нього приватно. Він жив бідно, а грошей у батьків не було, зійшлися на тому, що розраховувалися продуктами з власного господарства – маслом, сметаною, сиром. Усіх предметів директор, ясна річ, не міг осилити з нами, але так я провчився до сьомого класу.

(Зліва направо): дружина Катерина, донька Наталя, син Юрій, Василь ПРИШЛЯК (1966 р.)

1943 року нас відвезли до Тернополя й ми склали іспити, щоправда, отримали довідки, а не атестати, але вони давали нам право вступати до гімназії. І цього ж року я став учнем третього класу Української гімназії в Тернополі. Навчався з великим зацікавленням, але й вимоги були високі. Більшість викладачів мали дипломи Віденського, Варшавського університетів. Щонеділі ми організовано ходили на службу Божу до церкви, що у середмісті.

«УДЕНЬ ПРАЦЮВАВ, А ВЕЧОРИ ПРОСИДЖУВАВ ЗА ПІДРУЧНИКАМИ, ЗБИРАВСЯ ВСТУПАТИ ДО ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ»

– Як з'явилася ідея піти в медицину?

– Мрія стати лікарем з'явилася значно пізніше, але якісь моменти з життя, пов'язані з медициною, фіксувалися вже в дитячій пам'яті. Пригадую, лікаря в Козлові, як нині його називають, сімейного. Але той був майстром на всі руки – і рентгенограму зробити, і зуб видалити – усі до нього. До речі, будинок, де він провадив прийом хворих, й донині зберігся. Згадалися довоєнні часи. Якоюсь захворіла наша сусідка, а тата попросили відвезти її до Тернополя. Батько запряг коні, постелили на віз сіна, кинули перину та подушку, поклали хвору та й поїхали. Мене взяли, щоб я стеріг коней, коли приїдемо до міста. Дорога була хоч і не далека, лише 25 кілометрів, але важка, хвора стогнала, стікала потом і дуже мучилася. Коли приїхали до лікарні, що на вулиці Шпитальній, то доктор оглянув її, але наказав повертатися додому, бо жінці вже нічим не зарадиш. Удома сусіді вже хату їй збиралися побілити, бо готувалися до найгіршого. Та хвора пододала недугу, і навіть прожила ще 30 років, пережила мого батька, свого чоловіка. Мене ж цей випадок навів на роздуми, а чому лікар відмовив і ще й узяв 10 злотих за прийом, коли були шанси на життя. Отже, не така вже й сильна польська медицина. Це мене вразило й дещо засмутило, бо зростав я співчутливим до чужої біди. Батьки навчали жити за заповідями Божими, любити ближнього, як самого себе. Зго-

дом, збагнув, що це для лікаря головне. Хоча й вимогливості до себе та педантизму мені не бракувало.

У повоєнні роки я продовжив навчання в Бережанському педагогічному училищі, це було вимушене рішення. Іншої альтернативи в ті часи, коли односельці працювали за 200 грамів хліба чи за трудовні в колгоспі, просто не існувало. Згодом мене забрали на чинну службу. Всіх, хто із Західної України, намагалися заслати у найвіддаленіші куточки Союзу. Я потрапив до Таджикистану, служба в ті часи тривала чотири роки. Потім вступив до Омського військово-медичного училища. Коли закінчив навчання, то мене скерували на роботу в групу радянських військ у Німеччині. Призначили мене старшим фельдшером, начальником аптеки прикордонної застави. Через рік мене перевели у військовий госпіталь старшим операційним фельдшером. Удень працював, а вечори просиджував за підручниками, збирався вступати до військово-медичної академії, що у Ленінграді. Вірив, що досягну свого, бо відмінні оцінки в дипломі, та й

Василь ПРИШЛЯК – курсант військового училища (1953 р.)

служба в армії – тоді також чималих переваг додавали. Втім, старші колеги розвіяли всі мої наміри, мовляв, сільському простому хлопчині важко буде змагатися з дітьми генералів і високих армійських чинів, тим більше – вихідцю із Західної України, бандерівського краю. Начальник госпіталю мені допоміг демобілізуватися, хоча я мав ще відслужити після училища чималий термін – 20 років, і я повернувся додому. Це був 1957 рік. У Тернополі саме відкрили медичний інститут. Отож вирішив спробувати. Склав один іспит із хімії й мене зарахували студентом першого курсу, бо мав пільги як військовослужбовець. Не можу навіть нині словами передати, який я тоді був щасливий, радість переповнювала. Важко далися мені знання, бо ночами не спав, готувався, але й досягнув того, про що мріяв роками.

«МОЄ ЖИТТЯ ВІДДАНЕ МЕДИЦИНІ»

«МОЇМ ГАСЛОМ СТАЛИ СЛОВА: «КНИЖКА ДО ХВОРОГО ТА КНИЖКА ПІСЛЯ ХВОРОГО»

– Так ви стали студентом медичного вишу.

– Мене одразу обрали старостою курсу й усі шість років я з великою відповідальністю ніс цю службу. Для нас, тодішніх студентів, ТДМІ був справжньою альма-матер, вчився з великим бажанням, з підручниками не розлучався. Наприклад: дали на опрацювання якусь тему, а вона, як відомо, розділена на кілька практичних занять, то я вдома самостійно усе зводив до купи, старався підготувати цілісно тему, щоб краще запам'ятовувалося. Вдячний долі, що подарувала мені чудових викладачів. Це талановиті науковці, неординарні постаті медичної науки – професор Юрій Теофілович Коморовський, професори Іван Олександрович Мельник, Еммануїл Наумович Бергер. І поза усілякими сумнівами – перший ректор ТДМІ Петро Омелянович Огій, який для нас став батьком. Це насправді легендарна постать нашого університету, він був дуже близький до студентів. Уявіть, що ректор приходить на якісь збори в групу, а бо ж міг зустрітися з нами будь-коли,

Василь ПРИШЛЯК з донькою Наталею (1982 р.)

якщо виникала потреба. Пригадую випадок, який нині можна вважати дещо дивним, але то є чиста правда. Якось мені повідомили з дому, що наша корова загинула. Для мами це була велика трагедія, бо, по суті, втратили годувальницю. Я поділився цією бідою зі студентами, дійшло й до викладачів. Дізнався про це й Петро Омелянович, викликав мене тоді до свого кабінету та каже: «Пиши заяву на матеріальну допомогу». Я написав, він наклеїв резолюцію зі словами: «Це частина грошей, щоб батьки доклали й змогли купити корову». На той час видана матері-

Василь ПРИШЛЯК з однокурсниками (1957 р.)

альна допомога дорівнювала розміру двох підвищених стипендій. Ось така це була людина. Якось ми запросили його на ювілейну зустріч з приводу десятиліття нашого випуску. Він тоді вже у Києві працював, але не лише приїхав до нас на свято, а ще й ведучим «попрацював» на банкеті. Говорив винятково українською, хоча серед медичної спільноти переважала російська, бо то були радянські часи, але він на це не зважав. Одним словом, людина великої душі. Я ще довго підтримував стосунки з його родиною, сестрою та дружиною брата.

– Яку ж спеціальність вирішили обрати?

Перший випуск Тернопільського медінституту. У лави випускників і Василь ПРИШЛЯК (перший ліворуч), 1963 р.

– Звичайно, хірургію. Я так міркував: спеціальність мені подобається, досвіду трохи є, бо працював операційним фельдшером в армії й знав увесь інструментарій, умів підготувати шовний матеріал, провести стерилізацію. Але моїм планам не судилося зреалізуватися, і про це анітрохи не шкодую. На старших курсах ми розпочали практику в клініці, отож я побачив роботу хірурга, так би мовити, із середини та зрозумів, що хірургія доволі «залежна» від багатьох чинників спеціальності, у тому числі й від того, хто навчає тебе. Бо не відомо, чи зможеш ти зацікавити свого наставника як учень, чи повірить він у тебе й захоче передавати свої знання, чи зможеш, зрештою, оволодіти ма-

нуальними навичками, які дуже важливі у хірургії. Отож, зважаючи на вік, а мені вже було 32 роки, вирішив обрати терапевтичну спеціальність, бо вона дає більше простору для самостійності, лише від тебе залежить процес роботи з пацієнтом. Моїм гаслом стали слова: «Книжка до хворого та книжка після хворого». Це означало, що теорія та практика в моїй роботі нерозривно пов'язані. Колись терапевтична спеціальність не була розділена, як тепер. Це вже у 70-х роках виокремилися окремі напрямки. І я обрав один з найважливіх та доволі «авторитетних» – кардіологію. Взагалі ж легкого хліба ніколи не шукав,

Хата, в якій народився Василь ПРИШЛЯК

не навчання, освоїв інструментальні методи дослідження, навчився проводити електрокардіографію.

«УСІ ЛАБОРАТОРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОВОДИВ САМ, ЛАБОРАНТІВ НЕ ВИСТАЧАЛО»

– Куди ж закинула доля здобувати «свій хліб»?

– Після випуску мене рекомендували на наукову роботу, але щоб працювати на клінічній кафедрі, потрібний був стаж у практичній медицині. До того часу в мене вже з'явилася сім'я, дружина працювала в одній з тернопільських шкіл, «шукати долі» в інших краях не наважився, тож влаштувався лікарем у фізкультурний диспансер. Через рік потрапив в клінічну ординатуру, допоміг Петро Омелянович. Коли прийшов до нього на прийом,

Асистент Василь ПРИШЛЯК проводить практичне заняття зі студентами 3 курсу (1968 р.)

він і каже: «Хочете залишитися, будь ласка, але якщо через два роки буде дисертація на чернетці, то можете розраховувати на асистента». Мене ця звістка дуже потішила, здавалося ніби вирости крила. Не мав ні неділі, ні вихідних, з головою поринув у роботу, просиджував у бібліотеках, навіть до Москви в університетську книгозбірню їздив, і виконав це завдання. Так розпочалася моя кандидатська робота. Її керівником призначили мого інститутського вчителя – професора Івана Олександровича Мельника. Багато досвіду та знань щодо методик вивчення згортальної системи крові передав мені асистент Валентин Андрійович Жулкевич. Він саме працював над темою згортальної системи крові – це був великий простір для науко-

вих досліджень у ті часи. Всі лабораторні дослідження проводив сам, лаборантів не вистачало, тому годинами просиджував у лабораторії. Пригадую, потрібно було зробити дослідження за 21 показником згортання крові, а це займало багато часу. Наукової літератури також було обмаль, тому я вдався до іноземного досвіду. Тут дуже згодилося моє знання польської мови, я самостійно переклав найкращу монографію польського науковця Стефана Немировського «Згортальна система крові» й дещо використав у своїй кандидатській роботі. Зокрема, я вивчав згортальну функцію крові у хворих з цукровим діабетом, в яких найчастіше зустрічаються інфаркти міокарда, тромбози. Захистив дисертаційну роботу у Вінницькому медичному інституті ім. М. І. Пирогова та отримав звання кандидата медичних наук, отож на кафедру пропедетичної терапії я прийшов уже на посаду асистента. Це був час, коли я сам навчався та

студентів навчав. Так розпочалася ще одна сторінка життя – викладацька робота. Керівництво інституту мені довіряло, бо знали, що я ретельно готуюся до занять. Відтак 20 років пропрацював доцентом кафедри шпитальної терапії в другій міській лікарні, водночас й курував кардіологічну службу Тернополя. Для мене цей досвід став великою школою практичної кардіології. Саме в цей час сформувався як педагог і клініцист вищої категорії. Вибудував свою, особливу модель стосунків лікаря та пацієнта, які виходили далеко за часові межі клінічних протоколів і настанов. Вважав, що пацієнт – це «біблійний ближній», отож мав кожного хворого детально обстежити, з'ясувати причини виникнення хвороби, фактори ризику, а згодом надати певні рекомендації щодо харчування, фізичного режиму, вживання ліків. Завжди детально розповідав, що можна очікувати від такої недуги, чим загрожує ускладнення, як утримувати «свій» холестерин у нормі. Всі поради занотовував на аркуші паперу та вручав хворому під час візиту. Щоправда, відчував, деяких знань мені не вистачає, зокрема, з клінічної фармакології. Вже тоді я замислювався, як серед розмаїття медичних препаратів для лікування серцево-судинних недуг обрати саме той,

(Продовження на стор. 8)

ДОЦЕНТ ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК: «МОЄ ЖИТТЯ ВІДДАНЕ МЕДИЦИНІ»

(Закінчення. Поч. на стор. 6-7)

який допоможе пацієнтові, бо ж маємо лікувати хворого, а не хворобу. В ті часи у Союзі клінічну фармакологию вивчали лише в єдиному ВНЗ — Московському медінституті. Я взяв літню відпустку та, по суті, з власної ініціативи поїхав на місячне стажування до Москви, погодивши свої дії з керівництвом кафедри. Нелегко було освоїти за такий короткий час величезний обсяг матеріалу, але я запозичив досвід колег, багато привіз навчальної літератури. Цікаво, що через рік чи два вийшов наказ міністра охорони здоров'я ввести в усіх медичних ВНЗ Радянського Союзу цю дисципліну, бо в іноземних дипломах вона була давно, а в нас — ні. Хтось з колег згадав, що я був на цих навчаннях, бо шукали викладача, і навчальний відділ нашого університету доручив мені створити навчальну програму з клінічної фармації та викладати новий на той час предмет — курс клінічної фармакології. На мій погляд, без знань фармакології клініцисту не обійтися, це той камертон, який визначає найбільш високий тон серед широкої гами фармпрепаратів. Знання клінічної фармакології для лікаря-інтерніста — це як золоті руки для хірурга, вартість яких — безцінна.

— Чимало добрих справ ви зробили й для студентів, лікарської спільноти, мешканців міста як громадський діяч.

— Громадська діяльність супроводжує мене ще з дитинства. Вона так переплелася з лікарською роботою, що її важко вже й виокремити. Розпочав, коли ще був студентом, а згодом, коли працював в інституті, то очолював профспілковий комітет, щоправда, тоді ця робота була на громадських засадах, тобто неоплачувана. Надавали матеріальну допомогу працівникам інституту за особливих сімейних обставин. Також у мене була

Під час церемонії вручення нагороди «Людина року Тернопілля-2012»: доцент Василь ПРИШЛЯК (у центрі), ректор ТДМУ, член-кореспондент НАМН України, професор Леонід КОВАЛЬЧУК (четвертий ліворуч), один з організаторів цього конкурсу Володимир ПЛАСКОНІС (крайній праворуч)

посада, якої зараз, напевно, вже й немає — відповідальний за навчання лікарів-інтернів у Рівненській області. Кілька років

Доцент Василь ПРИШЛЯК з правнуком Данилком (2015 р.)

працював відповідальним секретарем приймальної комісії інституту. З відродженням незалежності України активно долучився до громадського життя — мене обрали до складу Тернопільської крайової ради українського лікарського товариства. А з 2000 року з легкої руки мого однокурсника, професора Михайла Антоновича Андрейчина

я є членом Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка. Підготував дві наукові статті щодо виконання настанов Кобзаря, присвячені його ювілею, а також оприлюднив цікаві матеріали про учасників національно-визвольного руху мого рідного хутора Грицайка, опубліковані в книзі із серії «За тебе, свято України» до 65-річчя УПА. Все своє життя я намагався донести до людей інформацію про здоровий спосіб життя, тому часто виступав на обласному радіо з виступами «Здорове серце — радісне життя», «Аспірин — таблетка, яка рятує життя», на телебаченні, в пресі, зокрема, й у «Медичній академії». Приємно, що й люди оцінили мою діяльність. Моє ім'я внесено до Тернопільського енциклопедичного словника, бібліографічного довідника «Українські лікарі».

«ЖИТТЄВА ДОРОГА ТА РОКИ — ПОДАРОВАНІ НАМ ВСЕВИШНІМ, АЛЕ В НАШИХ СИЛАХ ПРОЖИТИ ЇХ НЕМАРНО»

— Яке головне кредо чи постулат вашого життя?

невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Усім пам'ятна Ваша активна громадська діяльність, зокрема, як голови профкому працівників інституту, відповідального за виховний процес на шостому курсі медичного факультету, популярного лектора товариства «Знання», учасника медико-просвітницьких бригад викладачів, члена крайової ради Українського лікарського товариства, члена Наукового товариства імені Т.Г.Шевченка.

Ваша професійна та громадсь-

— Їх багато. «Лікарів-пенсіонерів не буває», «Лікарська професія — на все життя», «Лікар — вічний студент». Дуже вдячний батькам, які привчили мене до праці. Все моє життя минуло у труді, якщо я розпочав якусь справу, то мав обов'язково її завершити, так веліли батьки. Мій трудовий стаж — 68 років, з них медичний складає — 62 роки, в тому числі педагогічний — 39 років.

Доцент Василь ПРИШЛЯК веде науковий гурток (1999 р.)

— Що приносить вам найбільше радощів у житті та дає натхнення?

— Те, що мою працю оцінили люди та держава. Я маю заслужені нагороди — звання «Відмінник охорони здоров'я», «Заслужений лікар України», медаль «Ветеран праці» та «Захиснику Вітчизни». Серед багатьох подяк і грамот за сумлінну працю — й Національна медична премія, мене визнали лауреатом конкурсу «Людина року». Дуже цінні для мене відзнаки й привітання на день народження від ректорату та колег з ТДМУ.

Зрозуміло, що життєва дорога та всі роки — подаровані нам Всевишнім, але в наших силах прожити їх немарно, а для рідних, інших людей, особливо, коли ти лікар. Виховали з дружиною Катериною двох дітей. Маю трьох онуків. Тішуся, бо моя професія передалася вже трьом поколінням — донька, Наталія Василівна Грималюк, — доцент ТДМУ. Обидві онуки — за фахом лікарі. Онучка Катерина Алексевич —

асистент ТДМУ, працює в університетській лікарні, друга внучка, Катерина Кицай, навчається в аспірантурі за терапевтичною спеціальністю. Наймолодший онук Ігор за фахом — інженер. Маю двох правнуків. Зараз мною опікується донька, ми часто спілкуємося, ділимося новинами, «розбираємо» клінічні випадки, я її називаю моїм земним янголом-охоронцем. У часи, коли працював в інституті, відвідав з екскурсійними турами багато країн — побував в Чехії, Індії, Єгипті, їздив, щоб подивитися світ, збагатити себе, а також розповісти про цікаві подорожі студентам. Але моїм головним натхненником була й залишається кардіологія, це той простір пошуків і відкриттів, який я присвятив людям.

14 січня доцент Василь Дмитрович Пришляк відзначитиме свій 90-ий день народження. Привітають ювіляра родина, друзі, колеги. Колектив редакції «Медичної академії» приєднується до усіх побажань та зичить доброго здоров'я, гарного настрою, здійснення мрій. Щастя вам, Василю Дмитровичу, у родинному колі, щоб Господня ласка зігрівала та дарувала радість і благодать у душі.

*Хай літа не спадають листом,
Хай квітнуть і плодоносять!
Як сади навесні — щедрим
цвітом,
І врожаєм рясним — під
осінь!
Хай приносять у дім —
достаток,
В душу — радість, до серця
— спокій!
Дай вам Бог на землі ще
багато
Світлих днів і щасливих років!*

Лариса ЛУКАЩУК

14 січня виповнюється 90 років ветеранові ТДМУ, заслуженому лікарю України, доцентів Василю Дмитровичу ПРИШЛЯКУ.

Вельмишановний Василю Дмитровичу! Сердечно вітаємо Вас з 90-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після року практичної лікарської роботи, успішно пройшли 39-літній трудовий шлях клінічного ординатора кафедри факультетської терапії, асистента кафедри пропедевтичної терапії, а останні 25 років

— доцента кафедри шпитальної терапії.

Після припинення науково-педагогічної діяльності в університеті понад десять років Ви реалізовували свій великий досвід як консультант-кардіолог приватного консультативно-лікувального центру.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників першого покоління, відомого в Україні науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну

ка діяльність відзначена званням «Заслужений лікар України», знаком «Відмінник охорони здоров'я», медалями «Ветеран праці» і «Захиснику Вітчизни», Національною медичною премією; Ви стали лауреатом конкурсу «Людина року Тернопілля-2012».

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишанов-

ний Василю Дмитровичу, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

*Бажаємо щастя, здоров'я
і сили,
Щоб довгі літа плечей
не схилили,
Щоб спокій і мир панували
на світі,
Щоб радість знайшли Ви
в онуках і дітях!*

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ВІДЕОВІТАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ СТАЛО НАДЗВИЧАЙНО ПОПУЛЯРНИМ У СОЦМЕРЕЖАХ

Викладачі підготовчого відділення Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського завжди знаходять цікаві форми та методи вивчення української мови іноземцями. Таким чином вони стимулюють їх бажання швидше й краще опанувати нашу мову. Нещодавно одним з етапів навчального процесу та ознайомлення з українськими традиціями стало вивчення колядки та віншувань слухачами підготовчого відділення.

Загалом залучили 20 юнаків і дівчат із Зімбабве, Гани, Екватору, Єгипту, Руанди, Конго, Індії, Нігерії, Пакистану, Південно-Африканської Республіки.

Більшість з них із задоволенням одягли вишиванки, які їм

принесли викладачі української мови підготовчого відділення. Одна з вишиванок стала подарунком для студента від його сестри на день народження, який він святкував нещодавно.

Обоє навчаються зараз разом у групі. В такий спосіб дівчина захотіла зробити своєму братові український подарунок.

Викладачі та студенти намагалися відтворити колорит Різдвяно-

го дійства. Була обрана колядка «Добрий вечір тобі, пане господарю», адже вона є доволі популярною. Крім того, юнаки та дівчата з легкістю запам'ятали мелодію й слова. Підготовка тривала впродовж п'яти днів. Щоденно після занять студенти відшліфовували власні вокальні можливості та знання української мови.

Зазначимо, що більшість слухачів підготовчого відділення лише другий місяць як вивчає українську мову, а дехто розпочав навчання лише тиждень тому. Та всі вони надзвичайно талановиті й дуже здібні до музики, їм усе

вдалося. А ще віри в себе додавала підтримка викладачів.

Віншування та колядування записали у форматі відеопривітання для всього колективу ТДМУ. Його опублікували на офіційній сторінці університету у соцмережі Facebook 25 грудня 2018 року. Менше, ніж за дві доби це відео набрало 35 тисяч переглядів, 867 поширень і понад 80 тисяч охоплень.

Насправді студенти підійшли до цього з особливим трепетом, адже вони хотіли від усієї душі привітати всіх у ТДМУ з великим святом — Різдвом Христовим!

Висловлюємо подяку викладачам підготовчого відділення, які доклали багато зусиль для реалізації цього експерименту, зокрема, завідувачу Ларисі Наліжній, а також Оксані Вишньовській, Марині Тимошук, Надії Гамузі, Наталії Любачівській.

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

РІЗДВЯНИЙ ВІНОЧОК – АТРИБУТ СВЯТКОВОГО НАСТРОЮ

Відчуття свята, різдвяної феєрії створює атрибутика, коли дивимося на вітрини крамниць, які виблискують і сяють розмаїттям кольорових барв. Тоді їй собі хочеться, аби домівку прикрасив такий святковий предмет, приміром, різдвяний віночок. Звісно, можна придбати його в крамниці декору, бо ж яких лише виробів тут не пропонують. А можна виготовити самостійно, скажімо, декорувати заготовку з ялинових гілочок прикрасами, шишками, цукерками, блискітками. Тоді такий віночок стане джерелом родинного святкового настрою, різдвяним оберегом, який нагадуватиме про найпрекрасніші миті вашого життя, стверджує студентка першого курсу стоматологічного факультету ТДМУ Вікторія Шіляк.

Свій перший віночок Вікторія змайструвала для батьківської домівки, бо хотіла якоюсь прикрасити її на Різдво. Щоб гості та її мешканці вже з порогу відчули феєрію свята, різдвяного настрою. Відомий вислів, що в кожному рукотворному виробі залишається частинка душі того,

Вікторія ШІЛЯК

хто його робив, не пусті слова. Сама Вікторія переконана, що в такій роботі потрібні певні навички та терпіння, але й погідний настрій, позитивна налаштованість обов'язкові.

— Спробувавши хоча б раз щось створити власноруч, ця справа вже захоплює у свій полон і не відпускає, — розповідає Вікторія. — Мій останній віночок виготовлений із соломи та прикрашений блискітками, ялинковими прикрасами, стрічками. Хотіла поєднати традиції нашої автентичної різдвяної атрибутики із сучасними тенденціями декору. Крім того, солома — це екологічно чиста сировина, де переплелася сим-

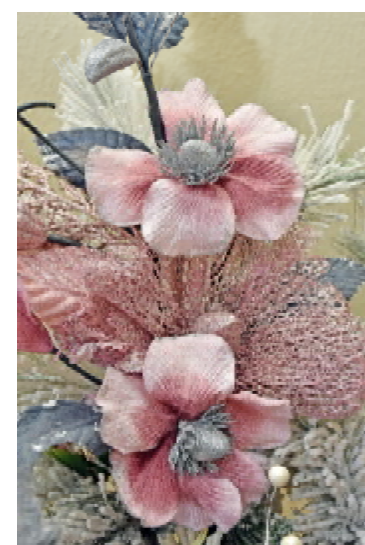
волика дідуха й своєрідна пам'ять про наших предків, які вирощували пшеницю, жито, дбали про добрий урожай. Це природний матеріал без хімікатів чи штучних складників і з ним чудово працювати, бо відчуваєш тепло, яке зігріває. Коли виготовляєш святковий віночок, то ніби час переносить тебе в інший, казковий світ. Мої роботи всі для мене особливі, бо зберегли тепло моїх рук, думки, з якими я їх виготовляла, у них — частинка моєї душі.

Вікторія Шіляк каже, що ця робота піднімає настрій, надихає та дарує позитивні емоції. Кожну деталь вона продумує до дрібниць, їй подобається поєднувати в такий спосіб сучасність та старовину, бо, як відомо, навіть слово «дідух» означає «найстарший», «предок». А солома, сіно є еством цього правничого знаку. Коли додати до неї сучасні дизайнерські ідеї, то виходять чудові ексклюзивні новорічні прикраси.

— Мій віночок — це інтерпретація тих різдвяних вінків, що прийшли до нас із країн Заходу, коли католики та протестанти відзначають Різдво, — пояснює дівчина. — Звісно, я хотіла додати йому українського духу, наповнити цю річ сак-

ральністю містерії й таїнства Різдвяної ночі. Перед тим, як розпочати роботу, підбираю елементи віночка так, щоб вони гармонійно доповнювали один одного. Коли виріб уже готовий, то залишається лише повісити його на вхідні двері. А от віночок, який зараз прикрашає моє помешкання, мені передали батьки з Прикарпаття, які проживають у Тисмениці. Пригадую, як удома вперше з'явився на дверях різдвяний віночок, то наш будинок одразу «ожив». Ми відчували, що свято з нами поруч кожного разу, щойно відчинили двері.

Різдво — сімейне свято, і така прикраса додасть йому затишку, нестиме неймовірну енергетику й стане живим промінчиком особливої аури, яка панує у вашому домі, переконана Вікторія.

ДОВІДКОВО

Популярна традиція прикрасити своє житло різдвяними й новорічними вінками, зробленими з гілок ялинки, декорованими свічками та різноманітними прикрасами, прийшла із західних країн, коли лютерани, католики й протестанти 25 грудня відзначають Різдво Христове.

Перший різдвяний віночок зробив 1839 року богослов-лютеранин Йоганн Віхерн з Гамбурга. Він виготовив його спеціально для своїх маленьких учнів — дітей з бідних родин. Вони з нетерпінням чекали на велике свято й часто ставили запитання, чи не настало Різдво. Тоді Йоганну спала на думку чудова ідея — з настанням посту (Адвенту) за 28 днів виготовити різдвяний віночок зі старого колеса, прикрасивши його гілками ялиці. Він розмістив на цьому колесі 24 невеликі червоні свічки й чотири великі білі. І щодня перед ранковою молитвою запалював одну червону свічку, а у неділю — велику білу. Так, діти самі підраховували кількість днів, що залишилися, до великого святкування Різдва Христового.

**Лариса ЛУКАЩУК,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

10 січня виповнюється 90 років ветеранові ТДМУ, заслуженому працівнику вищої школи, члену-кореспонденту Національної академії медичних наук України, доктору медичних наук, професору Іванові Семеновичу СМІЯНУ.

Вельмишановний Іване Семеновичу! Сердечно вітаємо Вас з 90-літтям!

Після закінчення Харківського медичного інституту, 13-ти років роботи спочатку очільником Трускавецького дитячого санаторію, старшим науковим співробітником, згодом завідувачем відділу Закарпатського науково-дослідного інституту охорони материнства і дитинства та П'ятигорського науково-дослідного інституту курортології та фізіотерапії, захисту кандидатської і

докторської дисертацій, понад 40 років Вашої клінічної, наукової, педагогічної та громадської діяльності успішно пройшли в Тернопільському державному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського на кафедрі педіатрії, яку ви очолювали впродовж 33 років, а 16 років — інститут (пізніше — академію).

Колектив університету глибоко поважає й шанує Вас як відомого в Україні та за її межами вченого, висококваліфікованого клініциста-педіатра, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Усім пам'ятна Ваша багаторічна діяльність на чолі нашого

навчального закладу, обласної асоціації педіатрів, спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій, обласних організацій товариства «Знання» та боротьби за тверезий спосіб життя, членом

редколегій численних фахових журналів, членом наглядової ради університету.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені званням «Заслужений працівник вищої школи України», знаком «Відмінник охорони здоров'я», орденом «Знак пошани», міжнародною літературно-мистецькою премією імені Григорія Сковороди, почесними грамотами й Пам'ятним знаком МОЗ України. Ви обрані членом-кореспондентом НАМН України, академіком Академії наук вищої школи та Міжнародної академії антропології, почесним професором ТДМУ імені І.Я. Горбачевського, занесені до книги «2000 найвидатніших людей століття» біографічного центру в Кембриджі.

Ваш життєвий шлях, цілеспрямованість і наполегливість у до-

сягненні мети заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Іване Семеновичу, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, життєвого оптимізму, доброти, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю
і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів в ній
багато,
Прихильна доля огорта
крилом!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

12 січня відзначатиме ювілейний день народження доцент кафедри патологічної анатомії з секційним курсом і судовою медициною ТДМУ Тамара Вікторівна ДАЦКО.

Вельмишановна Тамаро Вікторівно! Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після навчання в магістратурі, успішно пройшли 24-літній трудовий шлях старшого лаборанта, асистента, а останні 14 років — доцента кафедри патологічної анатомії із секційним курсом і судовою медициною.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одну з талановитих випускниць другого покоління, відомого науковця, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська робота, зокрема, як завуча кафедри, кура-

тора студентських груп.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначена грамотами й подяками університету.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, жіноча чарівність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Тамаро Вікторівно, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, доброти, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай сміється доля, мов калина в лузі,
У родиннім колі, серед вірних друзів.

Хай крокують поруч вірність і кохання,
Хай здійсняться мрії і усі бажання!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

14 січня виповнюється 50 років доцентіві кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ Ігорю Мирославовичу ГОРІШНОМУ.

Вельмишановний Ігоре Мирославовичу! Сердечно вітаємо Вас з 50-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після навчання в магістратурі, успішно пройшли 20-літній трудовий шлях аспіранта, асистента, а останні майже 9 років — доцента кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників другого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-педіатра, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська робота, зокрема, як відповідального за наукову

роботу кафедри, куратора студентських груп.

Ваша професійна й громадська діяльність відзначені подякою Тернопільського міського голови, грамотами та подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Ігоре Мирославовичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, доброти, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай злагода буде, хай буде любов,
Хай тисячу раз повторяться знов
Хороші, святкові і пам'ятні дні,
Хай сонце всміхається Вам у житті!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ТВОРЧІСТЬ

СЕРЦЕ ОБЕРНУВ У СУРМУ

До останнього з названих віршів Ольжич ставить епіграф з Овідієвих «Метаморфоз» — «Третя доба — мідяна — за срібною хутко настала» й подає стислу характеристику чотирьох епох людської історії. У вірші стверджується невинна зміна явищ і процесів природи, а разом з нею й всього людства:

Є незмінна земля, і усе на ній
зміна невинна.
Золоте — на світанні, за дня
вітряного — срібляне,
Мідь розтоплена, озеро теж —
в надвечірніх годинах,
І застигло залізо — в ночі,
у холодних туманах.

Міцно куте з металів ще путо
ніхто не роздер це.
Дня і місяця й року чотири
пори, а на гльобі —
В дужих карбах людське
неспокійне і жадібне серце.
І для нього судився довічний
почвірний кологіт.

На збірку «Рінь» Юрій Клен відгукнувся так: «Поет вітає зміну невинну на незмінній землі, бо ця

Більшість дослідників творчості Олега Ольжича відносять до революційної лірики лише дві його лірико-епічні поеми «Грудень» і «Незнаному воякові» — збірка «Вежі»(1940р.) Насправді підвалини такої лірики були закладені в першій збірці поета «Рінь» (1935р.), де він провів не лише археологічні — цикли «Креміль», «Камінь», «Бронза», «Залізо», але й духовні «розкопки» історії людського суспільства — вірші «Галли», «Готти», «Прошли пурпурні фінікійські дні...», «Ганібал в Італії...», «Був же вік золотий...».

зміна тільки й таїть для нього безсмертну красу та забезпечує вічний рух, вічне відродження і спостереження мінливої поверхні речей приводить його до мудрої проясненості, яка благословить усякий кінець:

Лише тобою, мудрою, дано
Цьому життю пінитись
і іскритись,
Кінцевосте! Незрівняне вино!
Згасає день, попеліє ніч, холоне
«повногруде літо», а поет славить
смерть, що є запорукою нового
життя:

Так радісно не знати слова
«знов»!
Усе вперед, вперед без
повороту!

У часах духовного формування О. Ольжича в Європі був дуже популярний твір О. Шпенглера «Присмерк Заходу». На думку О. Шпенглера, історія культури може бути представлена лише як сукупність локальних культур, що виникають послідовно. Кожна з них у своєму розвитку підпорядкована чітким закономірностям. Закономірність проявляється в тому, що кожна культура проходить стадії народження, розвитку, розквіту й занепаду. Саме ця ідея складає ядро концепції історичних циклів.

Існуючи як локальна, кожна культура є унікальною та неповторною, вона має свою національну основу.

Своєрідність культури визначається присутністю в ній «душею». «Душа» — це генетичний код культури, саме вона обумовлює винятковість кожної конкретно існуючої культурної форми. Культура стає символічним вираженням душі, саме через культурні феномени душа може себе реалізувати та проявити.

Поділяючи думки Шпенглера, Ольжич у вірі, що життя, вічно повторюючись, наповнюється новим змістом, хоче відчути можливість для майбутньої Української держави. Він шукає філософське обґрунтування нового націоналістичного світогляду, намагається віднайти історико-філософські основи буття української нації, джерела її нескореності.

Якщо у збірці «Рінь» є лише кілька віршів про українську визвольну боротьбу, то збірка «Вежі» цілком присвячена революційному, націоналістичному. В основі поеми «Грудень», перша назва «Городок 1932», лежать реальні події. 30 листопада 1932 року оунівці вчинили напад на польську пошту в Городку. Такі акції ОУН проводила у відповідь на пацифікацію, яку провела польська влада у вересні-листопаді 1930 року проти українського цивільного населення. Паци-

фікація супроводжувалася масовими арештами, побиттям і вбивствами людей, закриттям і руйнуванням українських установ у Галичині. План акції в Городку передбачав, що оунівці змусять присутніх у приміщенні пошти підняти руки догори й забезпечать відступ Василю Біласу та Дмитрові Данилишину, які мали забрати гроші з каси. Однак в приміщенні спалахнула стрілянина, яка змінила хід акції. Біласу та Данилишину вдалося втекти, але біля села Верин їх схопили українські селяни, прийняли за грабіжників. За свідченням священика Кіндія, який захистив обох від розлюченого натовпу, Данилишин промовив до селян: «Ми є членами української організації. Ми боремося за Україну. Як ви будете так воювати, то Україна ніколи не буде мати!». 23 грудня 1932 року Біласа та Данилишина повісили. Перед страотою Данилишин сказав: «Мені дуже жаль, що я можу лиш раз мерти за Україну».

Написана за гарячими слідами цих подій поема «Грудень» читається як героїчна хроніка.

Підготовка акції:
На площі у соннім локалі,
Де нудиться офіціант,

До 180-річчя від дня народження Павла ЧУБИНСЬКОГО

ПРОВІДНИК УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

Павло Платонович Чубинський – етнограф і громадський діяч народився 15 (27) січня 1839 р. на хуторі поблизу Борисполя Полтавської губернії у дворянській сім'ї.

Після закінчення другої Київської гімназії він вступає на юридичний факультет Петербурзького університету та бере участь у діяльності петербурзької української громади. Павло Чубинський 1861 року захищає дисертацію «Нариси народних юридичних звичаїв і понять з цивільного права Малоросії» та отримує звання кандидата правознавства.

Після закінчення університету Павло Чубинський майже рік проживає у містечку Бориспіль Київської губернії. Тут з-під його пера виходить ціла низка юридичних та етнографічних праць. 1862 року в Києві створили «Громаду», до складу якої входили національно свідомі українці. Серед них були Павло Чубинський, Володимир Антонович, Тадей Рильський.

Павло Чубинський мав поетичний дар, про що засвідчує його поетична збірка «Сопілка Петруся», видана 1869 року. Любов до України він висловив у вірші, який написав 1862 року та вперше опублікував 1863 року у Львівському часописі «Мета»:

*Ще не вмерла Україна,
і слава, і воля!
Ще нам, браття-молодці,
Усміхнеться доля.
Згинуть наші вороги,
Як роса на сонці;
Запануєм, браття, й ми
У своїй сторонці.
Душу, тіло ми положим
За свою свободу
І покажем, що ми, браття,
Козацького роду.
Гей-гей, браття миле,*

*Нумо братися за діло!
Гей-гей пора встати,
Пора волю добувати!
Наливайко, Залізняк
І Тарас Трясило
Кличуть нас із-за могил
На святе діло.
І згадаймо славу смерть
Лицарства-козацтва,
Щоб не втратить марне нам
Свого юнацтва.
Душу, тіло ми положим
За свою свободу
І покажем, що ми, браття,
Козацького роду.
Ой, Богдане, Богдане,
Славний наш Гетьмане,
Нащо віддав Україну
Москалям поганим!?!
Щоб вернути її честь,
Ляжем головами!
Назовемся України
Вірними синами!
Душу, тіло ми положим
За свою свободу
І покажем, що ми, браття,
Козацького роду.
Наші браття Славяне
Вже за зброю взялись;
Не діжде ніхто, щоб ми
Позаду зістались.
Поєднаймося разом всі
Братчики-Славяне:
Нехай гинуть вороги,
Най воля настане!
Душу, тіло ми положим
За свою свободу
І покажем, що ми, браття,
Козацького роду.*

20 жовтня 1862 року з формулюванням: «за вредное влияние на умы простолюдинов» Павла Чубинського вислали в Архангельську губернію. Тут він працює слідчим, секретарем архангельського статистичного комітету, редактором «Губернских ведомостей» і начальником газетного столу, молодшим, а потім – старшим чиновником з особливих доручень при губернаторі. Залишаючись на службі в адміністрації Архангельської губернії, імператорське російське географі-

чне товариство відрядило Павла Чубинського для дослідження хлібної торгівлі й виробництва в Північно-Двінському басейні. Впродовж місяця, з 10 квітня до 10 жовтня 1867 року, він об'їхав сім губерній: Архангельську, Вологодську, Олонецьку, Новгородську, Кост-

ромську, В'ятську та Пермську. Результати, які він отримав, представило відповідне наукове товариство. Праці П. Чубинського заклали основу дослідженням вітчизняної етнографії та статистики й звернули на нього увагу вчені світу.

Імператорське російське географічне товариство «в изъявление особой признательности за полезные его труды, сообщенные обществу» нагородило Павла Чубинського срібною медаллю. Його обрали членом-кореспондентом імператорського московського товариства сільського господарства, членом-співробітником імператорського вільно-економічного товариства, членом-співробітником вільно-економічного товариства, членом-співробітником імператорського гео-

графічного товариства, членом товариства любителів природознавства, антропології та етнографії.

11 березня 1869 року Павло Чубинський отримав дозвіл повернутися в Україну.

Його попередні роботи отримали нову оцінку. В квітні 1869 року великий князь Олексій Олександрович подарував Павлу Чубинському діамантовий перстень на знак визнання отриманих різнобічних відомостей щодо північних губерній Росії. В січні 1870 року рада імператорського географічного товариства за опубліковану працю «Очерк народных юридических обычаев и понятий по гражданскому праву в Малороссии» нагородила срібною медаллю.

27 березня того ж року П. Чубинського обрали дійсним членом імператорського географічного товариства. 16 травня «с высочайшего соизволения» він очолює експедицію в Південно-Західний край, яка обстежила Київський та Чернігівський повіти, Подніпров'я, Житомирщину, Поділля, Бесарабію, Мінську, Гродненську, Сідлецьку, Волинську губернії й виявила чимало місць, які на етнографічних теренах українського етносу були невідомими: обряди, повір'я, казки, приказки, замовлення, звичаї, ігри, об'єкти побуту, знаряддя праці тощо.

Головні праці Павла Чубинського: «Очерк народных юридических обычаев и понятий по гражданскому праву в Малороссии», «Труды этнографической – статистической экспедиции в Западно-Русский край» – сім томів (1 т. – вірування, народні забавони, приказки, загадки й чари; 2 т. – казки й анекдоти; 3 т. Народний календар: веснянки, обжинки, колядки; 4 т. – родини, хрестини, весілля і по-

хорон; 5 т. – народні пісні; 6 т. – юридичні звичаї; 7 т. – про народності, які проживали на етнічних землях України.

До появи праць Чубинського було надруковано 170 українських казок, у його ж виданнях лише кількість казок з міфічним змістом становило 146. У 4 т. опису весілля було присвячено 500 сторінок. Побутових пісень, які ввійшли до 5-го тому, нараховувалося 1884. І чи не його онука, донька сина Павла (К.П. Чубинська), записала у селах Білки, Жадківка, Мала Романівка Новоград-Волинського повіту Волинської губернії майже тридцять весільних пісень, фрагменти яких відображені у монографії «Фольклорний світ східної Волині» (Тернопіль, Медобори, 2018) автора цієї публікації.

Праці з етнографії та статистики Павла Чубинського високо оцінили вітчизняні та міжнародні наукові кола. 1873 року він отримав золоту медаль від Російського географічного товариства, 1875 року – золоту медаль «Міжнародного етнографічного конгресу» в Парижі, а 1879 – почесну премію ім. Уварова Російської академії наук.

1879 року Павло Чубинський повертається на свій родинний хутір. Там він важко нездужав і 14 (26) січня 1884 року (лише за один день до свого 45-річчя) відійшов у вічність. Похований у Борисполі на Книшовому кладовищі.

Доля відвела Павлові Платоновичу Чубинському коротке життя. Проте він зумів його щертлью повніти і громадською діяльністю, і творчими здобутками.

Та найголовніше те, що він був проповідником української національної ідеї. Його вірш «Ще не вмерла Україна» став неперевершеним виразником загальнонаціональних прагнень українського народу та є духовним символом нації.

**Валерій ДІДУХ,
доцент ТДМУ**

ТВОРЧИСТЬ

СЕРЦЕ ОБЕРНУВ У СУРМУ

*Весь в сірому, нервом
зо сталі, –
Зачаєний комендант.
Зв'язковий. Сухе привітання.
Кашкет, окуляри, ровер.
І схована карта остання, –
В кишені його револьвер.*

*Наказ був палючо-огненний,
Та кригою дихає сурма.
А завтра газетні сирени
По світу його рознесуть.
Акція:
Цівок одсахнулися гади.
Хтось крикнув, упав і зомлів.
П'ять хвиль української влади
На цьому клаптеві землі.*

*Лягати! Тут жартів немає!
Непослух? Так от тобі, от!
Жорстоко-суворо карає
Злочинця державний народ!
Завершення акції:
Майно революції – цінний
Живий боєвик повсякчас.
Сьогодні найбільшого чину
Вона вимагає від нас.*

Товаришу, любий мій брате,

*Дивися у вічі рабам.
Як будете так воювати, –
України не бачити вам.
Підсумок:
Їх душі – горіння і криця –
У нашому завжди гурті
Братів по далеких в'язницях
І тих, що упали братів.*

*Дорога пряма і одверта,
І твердо іде леґіон.
Там втрат не буває,
де жертва –
Здобутий в огні бастион!*

У поемі «Грудень» Олег Ольжич створив образи справжніх борців, якими керувала «ідея державного самоздійснення України». Поет підкреслює, що саме боротьба за ідею має бути найголовнішою, і хоча вона здебільшого призводить до загибелі, проте ця загибель є ще одним «здобутих в огні бастионом» на шляху до перемоги всієї української нації, а отже, й перемоги тих, які полягли.

Поема «Незнаному воякові» є не лише продовженням поеми «Грудень», але й програмою формування українського націоналіста. Поча-

ток поеми біографічний. Поет розповідає як відкинув приманливі перспективи наукової кар'єри. Щоб піти шляхом «крицевого революціонера»:

*Чекає спокуса тебе не одна
І повні зрадливої знади*

*Прозорі озера науки, вина,
Поезії пінні каскади.*

*Та де той п'янкший знайдеш
водограй*

*І плеса синіші холодні,
Як ставити ногу недбало
на край*

Блакитної чаші безодні.

Олег Ольжич засуджує в українському житті лакейство старшого консервативного покоління, бо бачив: «Як люди, що знали визвольні бої, улесливо кланялись пану», та проголошує єдино правильний шлях боротьби, шлях формування в українця характеру вольового й жертвовного воїна: «Захочеш – і будеш. В людині зятя, лежить невідгана сила». Нові покоління націоналістів мають виховуватися на героїчній історії:

*О, Націє, дужа і вічна. Як Бог, –
Не це покоління холопів, –
Хто злото знеславить твоїх
перемог*

При Корсуні і Конотопі?

*О, Націє. Що над добро і над зло,
Над долю і ласку, і кару,
Хто, темний, не схилить
поблідле чоло
В сліпучому сьайві Базару?*

Поет сповнений віри, що «нація дужа і вічна як Бог», долаючи своїх ворогів, утвердиться на своїй, Богом даній землі, як «Залізна Держава»:

*«Над диким простором
Карпати-Памір*

*Дзвінка і сліпуча, як слава,
Напруженим луком
на цоколі гір*

Ясніє Залізна Держава».

Не меншого значення Ольжич надавав вивченню націоналістами кращих зразків культури, які формують «душу» нації:

*О. Вірте, всі мури земного
впадуть,*

*Як серце обернеш у сурму.
Найвищі бо вежі духовності*

ждуть

Твого шаленого штурму.

Дуже точно про поезію Олега Ольжича сказав Володимир Державин: «Узята загалом як органічна духовна єдність, поезія Ольжича подає високоартистично оформлену синтезу найвищих ідейних рис і вольових прагнень українського націоналізму, поєднуючи їх у величний монумент героїчного світогляду й чину».

**Роман ЛАДИКА,
доцент ТДМУ**

ОБ'ЄКТИВ

Вадим ГАВЛІЧ, Олена БИЧКО, Олександр ХОДЮК, Володимир СЕРЕМУЛЯ – студенти медичного факультету

Фото Миколи ВАСИЛЕЧКА

СТРУНИ СЕРЦЯ

СВЯТИЙ ВЕЧІР

До хати батько вносить
околіт
І під обрусом білим пахне
сіно.
Яка ти щедра нині,
Україно,
В твоєму серці помістився світ.

Різдвяний вечір... Скільки
теплоти,
Усе село одягло вишиванки.
Покриті інеєм, стоять плоти,
У пожовтілім винограді –
ганки.

Вода сріблява скапує з
цямрин,
А в хаті стільки ласки
і привіту:
Це ж народився нині Божий
син,
Про це зоря звістила світу.

І рій летить з батьківської
руки,
Кутю і борщ до свічки
ставить мати.
Дзвіночки... Де прийшли
колядники
Господаря сердечно привітати.

Новина дивна, світе наш,
радій,
Бо цілий рік ми цей
Святвечір ждемо.
Сніжинки припадають нам
до вії,
Коли калач до дідуся несемо.

Колядки вечір носить
на крилі
І злагода вселяє насолоду.
Багато ложок лишим
на столі
Для тих, хто вже
не вернеться до роду.

Володимир ВИХРУЩ

ЗІ СВЯТОМ!

РАДІЄМО РІЗДВУ СЕРЦЕМ І ДУШЕЮ, БО З НАМИ БОГ

Небо і земля нині торжествують – Бог Предвічний народився. Пришов Він, аби «спастися люд свій весь». Щасливі ми, бо повірили в Христа так, як повірили в Нього убогі пастирі та мудреці зі Сходу. Радіємо цього свята серцем і душею, бо з нами Бог. Радіємо, співаємо Господу осанну й просимо у Нього дарувати нам «літа щасливії» та «славу нашій ненці Україні».

Ходить коляда Україною, хвалу голосить Божій Дитині. Заколядуймо. Розвеселімося. Згадаймо, чиї ми діти, якого народу. Згадаймо його тра-

диції й звичаї. Хай Новонароджений нас оберігає, ласки й радості зсилає!

Хай в році новім,
при святому Різдві,
всі мрії сповняться –
давні й нові.
Як тим пастирям,
хай вам
ангел щоднини
приносить додому
присемні новини!
Царі, що ітимуть Ісуса
вітати,
хай вступають з дарами
й до вашої хати!

РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

	Смуга без дерев у лісі	Пісня для одного	Герой комедії Бомарше	Тип карети	
1	Хижак родини котятчик	... Бабчук	Малая свині	Світлина №2 (свято)	2
Наставник сикхів	Світлина № 1 (страва)	Купа снігу	Сузір'я-мисливець	Багато їсть	Намісто
«Холодний» маляр	«Холодний» маляр	«Холодний» маляр	«Холодний» маляр	«Холодний» маляр	«Холодний» маляр
Поет з тернопільськ. району	Українська поетеса	Кохана Шурика	Досконалість	... Кіхот	Рід літератури
Гурт коней	Ділянки орної землі	Син Ісаака, брат Якова	Друг на Кавказі	Драг-листа їжа	Ледяцо
Будинок за містом	Американський журавель	Український кінорежисер	Природна мінеральна фарба	Географічна карта	... Піаф
... Супрун	... Супрун	... Супрун	... Супрун	... Супрун	... Супрун
Політик крайніх поглядів	Політик крайніх поглядів	Політик крайніх поглядів	Політик крайніх поглядів	Політик крайніх поглядів	Політик крайніх поглядів
Змагання	Змагання	Змагання	Змагання	Змагання	Змагання
Мати Ісуса	Калим	Нещастя	Міст через яр	Посухостійке дерево	Поема Т. Шевченка
Потяг до чогось	Дитина китайців	Декоративна брама	Нарис науковця	Феодал-татарин	Документ
Світлина № 4	Великий вірш	Невіглас	Місто на Закарпатті	Урочистий званняний вечір	Жіноче ім'я
	Щільна тканина	Світлина № 5	Фільм	Утвір у роті	Лепеха
Ближчий родич	Вдача	Батько	Паличка вчителя	Відлучення від церкви	Вид позики
Дмитро Вишневецький	Частина області	Пачка паперів	Новела Стефана Цвейга	Дикий кіт Азії	Коштовна міра
Користолюбні зв'язки	Дорожня міра в Індії	Спортивний вчитель	Весільний головний убір	Терпіння	Вхід у будинок
Місто на Тернопіллі	Місто на Тернопіллі	Місто на Тернопіллі	Місто на Тернопіллі	Місто на Тернопіллі	Місто на Тернопіллі

Відповіді на сканворд, вміщений у № 24, 2018 р.

- Різдво.
- Коляда.
- Ангел.
- Яблуко.
- Ялинка.
- Щедрівка.
- Гол.
- Вертеп.
- Петро.
- Одр.
- Лік.
- Таксі.
- Вифлієм.
- Епос.
- Оз.
- Хата.
- Дзвін.
- Зоря.
- Примаченко.
- Бог.
- «Ох».
- Небо.
- День.
- Ладан.
- Низ.
- Рампа.
- Міраж.
- Ваза.
- Ятір.
- Кіл.
- Ноша.
- Ан.
- 33.
- Арик.
- 34.
- Миро.
- 35.
- Ірак.
- 36.
- Ясла.
- 37.
- Аміль.
- 38.
- Мі.
- 39.
- Син.
- 40.
- НОК.
- 41.
- Гуцул.
- 42.
- Жало.
- 43.
- Тукан.
- 44.
- Цинк.
- 45.
- Штир.
- 46.
- «Аркан».
- 47.
- Аура.
- 48.
- Су.
- 49.
- Каса.
- 50.
- Кок.
- 51.
- Ірод.
- 52.
- Одарка.
- 53.
- Кант.
- 54.
- Ліон.
- 55.
- Іо.
- 56.
- ТТ.
- 57.
- НДІ.
- 58.
- Го.
- 59.
- Репін.
- 60.
- Миколай.
- 61.
- Ви.
- 62.
- Київ.
- 63.
- Ом.
- 64.
- Аман.
- 65.
- Ятка.
- 66.
- Кра.
- 67.
- Коц.
- 68.
- Жінка.
- 69.
- Вакула.
- 70.
- Казка.
- 71.
- Явір.
- 72.
- Іжа.
- 73.
- Церква.
- 74.
- Вуж.
- 75.
- Кактус.
- 76.
- Жар.
- 77.
- Хан.
- 78.
- Ух.

Склав Микола ВАСИЛЕЧКО